ที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการสอนพระสอนศีลธรรมจะต้องปฏิบัติตามแผน พาลงพื้นที่จริง ศึกษาเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน และซักถามประเด็นสงสัย **ขั้นตอนที่สาม** การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการวิจัยจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่ใช้โครงงานเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการสอน พระสอนศีลธรรมสามารถตรวจสอบและประเมินผลการศึกษาได้จากสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ความสนใจ การให้ความร่วมมือ ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ขณะทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน มีทดสอบก่อนและหลังเรียนเพื่อทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนและหลัง มีสัมภาษณ์นักเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการถามตอบในขณะทำการเรียนการสอนเพื่อวัดความเข้าใจของนักเรียน เป็นต้น **ขั้นตอนที่สี่** การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการวิจัยจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่ใช้โครงงานเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการสอน พระสอนศีลธรรมจะต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ปิดจุดอ่อนและเสริมจุดแข็ง กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน สร้างเสริมกำลังใจให้กับนักเรียน และมีการพัฒนาต่อเนื่อง **วิธีการที่หนึ่ง** การพัฒนาครูและนักเรียนด้วยหลักไตรสิกขา ให้เกิดมีคุณลักษณะแห่งอิทธิบาท 4 พบว่า การพัฒนาตามหลักศีล ได้แก่ สอนให้ครูและนักเรียนมีแรงบันดาลใจในการเป็นคนดี ขยัน มีวินัยในตนเอง ประพฤติตนเป็นคนดี ด้วยการฝึกรักษาศีล ระเบียบ วินัย สม่ำเสมอ เคารพกฎของโรงเรียน ไม่ประพฤติผิดกฎของโรงเรียน ตั้งใจปฏิบัติ รักษาศีลเป็นประจำ แบ่งปันช่วยเหลือ ทบทวนหาสาเหตุของการประพฤติผิดศีลธรรมและหาทางแก้ไขให้ดีขึ้น **วิธีการที่สอง** การพัฒนาตามหลักสมาธิ ได้แก่ สอนให้ครูและนักเรียนชอบความสงบ มุ่งมั่นตั้งใจเรียน เรียนอย่างมีความสุข ด้วยการฝึกลมหายใจ จิตให้สงบนิ่งเป็นหนึ่ง สนุกสนานกับการเรียน นั่งสมาธิ สวดมนต์ ทบทวนบทเรียน ทำการบ้าน และทบทวนพฤติกรรม ขยันทำสมาธิมากขึ้น **วิธีการที่สาม** การพัฒนาตามหลักปัญญา ได้แก่ สอนให้ครูและนักเรียนคิดสร้างสรรค์ มีจิตอาสา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปัน คิดแก้ปัญหา ด้วยการคิดพิจารณาแก้ปัญหา พัฒนาประยุกต์ ปรับปรุง สร้างสรรค์ อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น ตั้งใจเรียน ซักถามข้อสงสัย ช่วยเหลือผู้อื่น ทบทวนวิธีการเรียน แก้ไขข้อบกพร่อง เสริมสร้างปัญญาตลอดเวลา

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการสาธารณะสงเคราะห์เพื่อชุมชนของวัดในจังหวัดชลบุรี” มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ ด้วยการบริหารวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming) พบว่า การพัฒนาหารจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ คือ การเรียนการสอนที่ใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้กระบวนการวิจัยจัดการเรียนรู้ ใช้โครงการเป็นฐาน และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น